

Strategische visie Trias Rijswijk 2018-2021

***Een scala aan mogelijkheden in
cultuureducatie***

Trias, Centrum voor de Kunsten

Kinderen lopen in en uit met hun instrument op de rug of een tekening onder de arm, meisjes in een tutu wandelen rond. Ouders met allerlei verschillende nationaliteiten zitten te wachten in onze kleurrijke hal. Kleuters bladeren in prentenboekjes in de speelhoek. Met regelmaat hoor ik vaders en moeders zeggen dat zij zelf ook op Trias zaten. Trias is een begrip. Tot 2010 vooral een betrouwbaar lesinstituut voor kinderen en hun ouders om zich te bekwamen in muziek, dans, musical of beeldend.

De afgelopen zeven jaar hebben wij ons gericht op het onderwijs als logische partner, naast alle activiteiten in de vrije tijd. Dit vanuit de gedachte dat alle kinderen op school zitten en daar recht hebben op goed cultuuronderwijs en dat Trias een brug kan slaan tussen onderwijs en kunstlessen in de vrije tijd.

Stap voor stap groeide de aandacht voor maatschappelijke vraagstukken. Wat kunnen wij betekenen voor kwetsbare groepen? Wat kunnen wij betekenen voor kinderen die opgroeien in omstandigheden met risico op ontwikkelingsachterstand, voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften, jongeren die zich vervelen op straat of voor ouderen die vereenzamen? De komende jaren gaan wij samen met partners aan de slag om maatschappelijke vraagstukken op te lossen. Tegelijkertijd blijven we dat betrouwbare lesinstituut voor de jeugd en houden we een sterke oriëntatie op het onderwijs.

Patty Jacobs, directeur

Inhoudsopgave

Pagina 4	Wie we zijn
	Wat we doen
Pagina 5	Waarom we het doen
	Voor wie we het doen
Pagina 6	Strategische analyse
	-Terugblik
	-Cultuurvisie gemeente Rijswijk
Pagina 7	-Kadernota Jeugd en Onderwijs
	-Digitaliseren en sociale media
Pagina 7	En nu?
Pagina 8	Missie
Pagina 8	Ambitie
Pagina 8	Strategische koers
Pagina 9	Doelstellingen 2018-2021
pagina 9	Doel 1: Meer Rijswijkers bereiken met cultuureducatie
Pagina 10	Doel 2: Verankering cultuureducatie in het onderwijs
Pagina 10	Doel 3: Meer naschoolse cultuureducatie op scholen
Pagina 11	Kritische succesfactoren
Pagina 14	Analyse, nota's, onderzoek
Pagina 14	Colofon
Bijlagen	
Pagina 15	Evaluatie
Pagina 16	Schema ontwikkeling cultuureducatie
Pagina 16	Activiteiten cultuureducatie 2018-2021

Wie we zijn

Trias is het centrum voor de kunsten van Rijswijk en Leidschendam-Voorburg. Wij staan voor de ontwikkeling in en met cultuureducatie. Bij ons kun je talenten ontdekken, jezelf ontwikkelen en vaardigheden eigen maken, ongeacht je afkomst, (maatschappelijke) achtergrond of leeftijd. Trias is veelzijdig, eigentijds en we zijn er voor iedereen. Deze kernwaarden hanteren we zowel extern als intern en worden uitgedragen door alle medewerkers. Met 25 vaste medewerkers en ruim 45 freelance docenten realiseren wij – vaak in samenwerking met partners – een gevarieerd cultuureducatie programma waar jaarlijks 10.000 cursisten, leerlingen, leerkrachten en wijkbewoners actief aan deelnemen. Vanuit onze positie leveren wij graag een bijdrage aan maatschappelijke vraagstukken die leven in de gemeente.

Veelzijdig: Trias is er voor alle kunstvormen, voor de vrije tijd en het onderwijs, voor verschillende doelgroepen en heeft een veelzijdig docentenbestand van professionals.

Eigentijds: Trias gaat mee met zijn tijd, waar mogelijk spelen we in op nieuwe (digitale en maatschappelijke) ontwikkelingen.

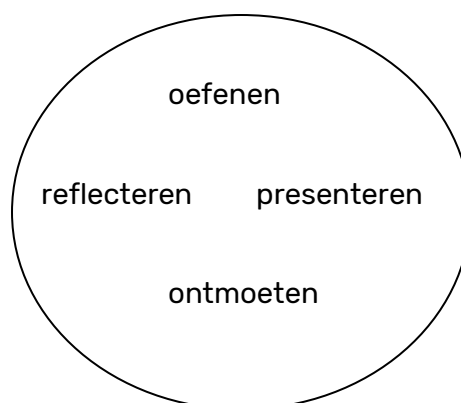
Voor iedereen: bij Trias is iedereen welkom om zijn of haar kunstzinnige talent te ontplooien, ongeacht leeftijd, maatschappelijke positie of etnische afkomst.

Wat we doen

Om ontwikkeling in en met cultuureducatie te realiseren, bieden we cursussen, workshops, straatactiviteiten en evenementen aan in de kunstdisciplines muziek, dans, theater, beeldend, mode en media. Dat doen we voor kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. We zijn actief in de vrije tijd en in het onderwijs.

Volgens de visie van Trias bestaat de ideale cultuureducatie uit vier aspecten:

1. actief volgen van lessen en workshops (oefenen)
2. praten of schrijven over eigen (en door anderen) gemaakte werk (reflecteren)
3. kennismaking met de professionele kunstenaar/kunstdocent (ontmoeten)
4. jezelf of je werk laten zien (presenteren)

Een omgeving waarin alle vier de aspecten voorkomen, vormt de basis voor verantwoorde cultuureducatie. Kinderen hebben verschillende voorkeuren met betrekking tot de vier aspecten. De één luistert graag naar muziek, de ander wil

meteen een instrument uitproberen en bespelen. Dit heeft vaak te maken met de verschillen in leerstijlen. Als alle vier aspecten aan bod komen, leert een kind wat kunst is en kan het een kunstdiscipline onder de knie krijgen.¹ Op deze wijze leren onze deelnemers beeld, muziek, taal en beweging te gebruiken om hun gevoelens, ideeën en ervaringen uit te drukken en daarmee te communiceren. Zij reflecteren bij ons op hun eigen en andermans werk.

Waarom we het doen

Over het belang van cultuureducatie is inmiddels veel gezegd en geschreven. Voor Trias staat als een paal boven water dat cultuureducatie onmisbaar is voor de ontwikkeling van een individu. Het is essentieel om kinderen te laten functioneren in een complexe en snel veranderende maatschappij. Cultuureducatie draagt bij aan de ontwikkeling van belangrijke vaardigheden als creativiteit, kritisch denken, probleemoplossingsvaardigheden, communicatie, samenwerken, digitale geletterdheid en sociale en culturele vaardigheden. Onze activiteiten hebben als doel de creatieve vaardigheden van de deelnemers te vergroten, een belangrijke vaardigheid in de 21ste eeuw. Trias signaleert dat de uitoefening van kunst en cultuur vooral voor kwetsbare doelgroepen een verrijking kan zijn van hun persoonlijke ontwikkeling. En tot slot, ook wij leren zelf veel door met verschillende groepen samen te werken en kunnen op deze wijze onze werkwijze continu ontwikkelen.

Voor wie we het doen

Trias richt zich met haar activiteiten op de jeugd, jongeren, volwassenen en ouderen. Kwetsbare groepen krijgen van ons extra aandacht. We zijn werkzaam in de gemeenten Rijswijk en Leidschendam-Voorburg. De gemeente Rijswijk bestaat uit 25.687 huishoudens. Volgens het Mosaic klantsegmentatie systeem zijn er vier grote groepen te onderscheiden in Rijswijk. De groepen 'Goed Stadsleven' en 'Jonge Digitalen' zijn relatief jongere groepen en de 'Sociale Huurders' en 'Vergrijsde Eenvoud' zijn twee relatief oudere en minder welvarende groepen². Gezamenlijk beslaan deze vier groepen zo'n 70% van het totale aantal huishoudens.

16,7% huishoudens (4.290) hebben één of meerdere kinderen geregistreerd staan op het woonadres. In de afgelopen vijf jaar heeft Trias zo'n 3/4de van de huishoudens met kinderen weten te bereiken met een of meerdere activiteiten, workshops of cursussen.

¹ Monsma, D.W. (2008) Kijk ik kan Zilver maken: het grote kunsteducatie kijk- en leesboek, Rotterdam: Lemniscaat.

² Gegevens Mosaic Rijswijk (oktober 2017)

Strategische analyse

- **Terugblik**

Trias heeft in de beleidsperiode 2012-2017 de omslag naar het onderwijs bestendigd; we zijn aanwezig op alle basisscholen in Rijswijk en hebben met meer dan de helft van de scholen een intensieve samenwerking. In Rijswijk is Trias dé expert op het gebied van cultuureducatie. Doordat Trias nu een stevige positie heeft in het onderwijs, is ook de naamsbekendheid van Trias aanzienlijk gegroeid. Kinderen die eerder nooit met Trias in aanraking kwamen, volgen nu onder schooltijd lessen op hun (basis)school en blijken zich regelmatig aan te melden voor lessen (muziek, dans, theater, musical, beeldend, nieuwe media) na schooltijd op school of op de locatie van Trias. Deze ontwikkeling is positief, omdat we zo cultuureducatie toegankelijk maken voor alle kinderen van Rijswijk. In de toekomst wordt deze ontwikkeling geïntensiveerd. We willen een soepel verloop mogelijk maken van binnen- naar buitenschoolse activiteiten.

In de afgelopen periode constateerden we dat kinderen met speciale leerbehoeften vaak buiten de boot vallen bij cultuureducatie. Teleurstellend, omdat juist deze groep baat heeft bij effecten van kunstonderwijs op hun ontwikkeling. Trias heeft zich de afgelopen beleidsperiode daarom gericht op het speciaal onderwijs. Op twee SBO scholen in Rijswijk maken de lessen van Trias inmiddels onderdeel uit van het curriculum van de school. Trias signaleert dat er ook in het reguliere onderwijs kinderen zijn met speciale behoeften. Deze kinderen hebben soms moeite om zich aan te sluiten bij reguliere activiteiten in de vrije tijd. Om deze kinderen toegang te geven tot cultuureducatie in de vrije tijd, gaat Trias zich komende jaren specialiseren in de toegankelijkheid voor deelnemers met speciale leerbehoeften op het gebied van bijvoorbeeld dyslexie, autisme en mentale of fysieke beperkingen.

Het aantal deelnemers in de vrije tijd is in de afgelopen periode gegroeid met 30% door het aanbod verder te ontwikkelen, te vernieuwen en uit te breiden. De ingezette lijn om een brede groep uit de Rijswijkse samenleving te bereiken, zetten wij voort. We richten ons in de vrije tijd specifiek op bepaalde doelgroepen. De afgelopen jaren hebben we ons ingezet om mensen met een kleine portemonnee te wijzen op de mogelijkheden voor deelname aan cultuureducatie. In Rijswijk bereiken wij met onze vrijetijdsactiviteiten 10% van de (950) kinderen met een Ooievaarspas. Volgens deskundigen is dat een mooi resultaat, maar wij vinden het een uitdaging om dit aantal te verdubbelen.

Het aantal ouderen in Rijswijk neemt toe. De huidige activiteiten van Trias zijn niet toereikend genoeg voor deze doelgroep en daarom willen wij voor en met ouderen nieuwe activiteiten ontwikkelen. Ook ouderen hebben het recht om hun talenten te ontplooien. Daarbij kan cultuureducatie een zinvolle vrijetijdsbesteding zijn en leiden tot meer sociaal contact. Ouderen die zich nooit in cultuureducatie hebben kunnen ontwikkelen, hebben een extra zetje nodig. Dat is alleen mogelijk door het aanbieden van heel laagdrempelige activiteiten. Ouderen met beperkte financiële middelen verdienen daarbij extra aandacht, evenals de groeiende groep ouderen (60+) die eenzaam is. Met behulp van extra ondersteuning vanuit het gemeentelijke 'sociale domein' sluit Trias aan met activiteiten voor deze doelgroep.

- **Cultuurvisie van de gemeente Rijswijk**

In 2016 verscheen de gemeentelijke Cultuurvisie Rijswijk 2016-2030³ getiteld 'Rijswijk vrij gedacht' met een zestal pijlers: 1. Clustering en samenhang; 2. Vrijheid van creativiteit in de openbare ruimte; 3. Aanbod voor jeugd en jongeren; 4. Kunst- en cultuureducatie; 5. Ouderen en cultuureducatie; 6. Cultuur en historisch erfgoed.

³ Cultuurvisie Rijswijk 2016-2030 Rijswijk 'Vrij gedacht' (gemeente Rijswijk, 2016)

Aan vier van de zes pijlers levert Trias een belangrijke bijdrage.

- Clustering en samenwerking (1) wordt de komende jaren gerealiseerd door hechte samenwerking met de Bibliotheek aan de Vliet, de Rijswijkse Schouwburg en Welzijn Rijswijk in een gezamenlijke huisvesting in het 'oude stadhuis'. Dit zal een nieuwe gezamenlijke programmering opleveren met maatschappelijk gerelateerde projecten.
- Voor het aanbod jeugd en jongeren (3) verwijzen we naar ons aanbod, dat is uitgebreid met de deelname van kinderen uit het AZC door het samenwerkingsproject 'Ontmoeten en verbinden'. Ook verwijzen we naar het samenwerkingsproject met Welzijn Rijswijk rond de programmering in 'The Gap' voor jongeren.
- Voor de pijler (4) kunst- en cultuureducatie verwijzen we naar onze vrijetijds- en onderwijsprogramma's en meer specifiek naar Cultuureducatie met Kwaliteit.
- Voor (5) ouderen en cultuureducatie zijn verbindingen aangegaan met Sportief Besteed rondom het project 'Happy Fit', met Welzijn Rijswijk rondom eenzaamheidsbestrijding en met zorginstelling Florence door de programmering van Trias talenten voor culturele avonden voor bewoners; het project 'DJ Seniors' en een in de toekomst uit te voeren Rock Revue.

- **Kadernota Jeugd en Onderwijs**

In de Kadernota Jeugd en Onderwijs⁴ Rijswijk spreekt de gemeente de wens uit dat alle jeugdigen in Rijswijk zich binnen hun eigen kunnen en mogelijkheden ontwikkelen tot zelfredzame volwassenen. Waar dat niet lukt biedt Rijswijk steun. In de Kadernota Jeugd en Onderwijs spreekt de gemeente over persoonlijke ontwikkeling als volgt: 'het gaat over het ontdekken van talenten en vraag om het faciliteren van mogelijk maken van talentontwikkeling van jeugdigen'. Hieraan kan Trias een bijdrage leveren. Om die reden zullen wij met partners uit de sectoren onderwijs, zorg en welzijn zoeken naar mogelijkheden om jeugd met risico op ontwikkelingsachterstanden te bereiken. Dan kan het gaan om de jeugd uit specifieke wijken, maar ook om jongvolwassenen die uitstromen uit het voortgezet speciaal onderwijs met het profiel arbeid, maar niet aan het werk komen en thuis zitten zonder werk en uitkering.

- **Digitaliseren en sociale media**

Media en technologie hebben de afgelopen jaren een hoge vlucht genomen. Kinderen en jongeren zijn steeds handiger met sociale media. We benutten de digitale ontwikkelingen in de lespraktijk nog niet optimaal en ontwikkelen dat verder in de komende periode.

En nu?

De beleidsperiode 2012-2017 van Trias is ten einde gekomen. Om te komen tot een nieuwe strategische visie heeft Trias alle sterke en zwakke punten van de afgelopen periode geëvalueerd, diverse onderzoeken laten doen en toekomstgerichte gesprekken gevoerd met deskundigen, bewoners, deelnemers, medewerkers, bestuurders en beleidsmakers. Het bezinningstraject is eind 2016 begonnen met een drietal sessies, waarin we de toekomst van Trias hebben besproken met medewerkers van Trias en een groot aantal relevante buitenstaanders: de cultuurwethouders van Rijswijk en Leidschendam-Voorburg en deskundigen uit het landelijke veld van de kunsteducatie. Alle directeuren (of een vertegenwoordiger) van de basisscholen hebben in persoonlijke interviews (voor de Schoolcultuurscan⁵) verteld over hun behoeften voor de toekomst op het gebied van cultuureducatie. De jongeren in Rijswijk (zowel cursisten als niet-cursisten van Trias) zijn geënquêteerd en bevraagd op hun behoeften.⁶ Ouders van jonge deelnemers zijn individueel geïnterviewd.

⁴ Kadernota Jeugd en Onderwijs Rijswijk 2017-2020 (Gemeente Rijswijk)

⁵ Schoolcultuurscan Rijswijk 2018

⁶ 'Jongeren aan het woord, Teach me how to culture' door Roos van Herkhuizen (2017)

Er zijn daarnaast brainstorm bijeenkomsten geweest met de Raad van Toezicht en de medewerkers van Trias. De nota's, artikelen en analyse die ten grondslag liggen aan deze strategische visie staan aan het einde van de visie genoemd. Een aantal punten van evaluatie zijn weergegeven in een schema in de bijlagen. In samenspraak met de Raad van Toezicht zijn *missie, ambitie, twee strategische pijlers* en *drie strategische doelen* voor de toekomst geformuleerd.

Missie

Trias biedt kinderen, jongeren en volwassenen een scala aan mogelijkheden om zich met plezier te ontwikkelen in cultuureducatie. Samen met partners draagt Trias door middel van cultuureducatie bij aan het oplossen van samenlevingsvraagstukken.

Ambitie

Trias wil cultuureducatie verzorgen voor alle lagen van de bevolking; of het nu gaat om kennismaking, oriëntatie, verdieping of talentontwikkeling. Dit doen wij door het aanbieden van professionele groepslessen cultuureducatie; door het aangaan van samenwerkingen; door in alle facetten van de samenleving aanwezig te zijn en door het maken van voorstellingen. De vraag vanuit de samenleving en vanuit de klant is bepalend bij de totstandkoming van onze activiteiten. We gaan uit van onze kernwaarden; we zijn veelzijdig, eigentijds en we zijn er voor iedereen. Door verbinding aan te gaan met het onderwijs, culturele, en commerciële partijen, gaan we onze activiteiten de komende vier jaren verder ontplooien, waardoor we onze toegevoegde waarde voor de gemeenschap vergroten.

Strategische koers

Om onze ambitie waar te maken hebben wij twee strategische pijlers geformuleerd:

- 1) Het vergroten van het aantal mensen dat in aanraking komt met cultuureducatie en zich hierin of hierdoor kan ontwikkelen.
- 2) Met partners een bijdrage leveren aan samenlevingsvraagstukken zoals de (cultuur)participatie van kwetsbare groepen.

Bovenstaande strategische pijlers zijn leidend in alles wat wij doen.⁷ Om de strategische pijlers komende vier jaren meetbaar te maken, hebben we een aantal strategische doelstellingen bepaald voor de periode 2018 tot en met 2021. Deze doelstellingen worden uitgewerkt in een planning en SMART geformuleerd in de jaarlijkse activiteitenplannen.

⁷ Zie activiteitschema in de bijlage

Doelstellingen 2018-2021

Doel 1: Meer Rijswijkers bereiken met cultuureducatie

Trias stelt zich ten doel om de komende jaren het aantal Rijswijkers dat in contact komt met cultuureducatie te vergroten. We gunnen elke inwoner van Rijswijk dat hij of zij een talent of vaardigheid ontdekt en zich hierin kan ontwikkelen; om met plezier een kunstvorm te beleven; om in contact te komen met anderen en samen talenten te ontplooien. Gaandeweg wil Trias haar bereik vergroten en in ieder geval elke inwoner van Rijswijk in contact laten komen met de mogelijkheden op het gebied van cultuureducatie.

In 2024 zal het gebied Rijswijk Buiten zorgen voor zo'n 10.000 tot 12.000 nieuwe bewoners in Rijswijk. Trias wil de inwoners van Rijswijk Buiten bij haar organisatie betrekken, al dan niet in samenwerking met partners, om zo nog meer Rijswijkers te bereiken met cultuureducatie.

We constateren binnen onze activiteiten in de vrije tijd een uitval van jongeren vanaf 19 jaar. Doordat activiteiten voor deze leeftijdsgroep in het huidige stelsel niet gesubsidieerd worden, wordt deze groep bij het bereiken van de leeftijdsgrens van 19 jaar geconfronteerd met een aanzienlijke prijsstijging. Om deze uitval van jongeren tegen te gaan, verhoogt Trias deze leeftijdsgrens naar 22 jaar. Dat betekent dat jongeren tot en met 22 jaar gebruik kunnen maken van gesubsidieerde activiteiten. Hiermee sluiten we aan bij de leeftijd voor jeugdigen uit de kadernota Jeugd en Onderwijs Rijswijk.

Focus op kwetsbare groepen in de samenleving

Trias wil cultuureducatie voor alle lagen van de bevolking toegankelijk maken. We constateren echter dat bepaalde groepen niet of nauwelijks in aanraking komen met cultuureducatie. Plezier beleven aan cultuureducatie is juist voor deze groepen een meerwaarde. Hiermee sluiten we aan op de pijlers 3, 4, 5 uit de Cultuurvisie van de gemeente. Wij realiseren ons dat we zelf ook moeten leren van deze groepen door inhoud en werkwijze aan te passen. Komende jaren gaan we ons specifiek richten op:

Kinderen met risico op ontwikkelingsachterstanden

Juist voor kinderen met risico op ontwikkelingsachterstanden is deelname aan culturele activiteiten belangrijk. Rijswijk kent enkele wijken als de Muziekbuit- Wilhelminapark en Steenvoorde met kinderen met een verhoogd risico op ontwikkelingsachterstanden, zo

blijkt uit een wijkenlijst van het Verwey Jonkerinstituut.⁸ De gemeentelijke Kadernota Jeugd en Onderwijs wijst op het belang van participatie, welbevinden en persoonlijke ontwikkeling voor de jeugd. Trias ziet hier een taak voor zichzelf vastgelegd, omdat de effecten van deelname aan cultuureducatie – zoals het krijgen van meer zelfvertrouwen, het vergroten van het concentratievermogen en de sociale vaardigheden – juist voor deze kinderen zo belangrijk zijn. Om deze kinderen te bereiken, maken wij verbindingen met Welzijn Rijswijk, scholen en zorginstellingen. Hiervoor gaan we fondsen werven.

Kinderen in armoede

10% Van de Rijswijkse cursisten in de vrije tijd volgt een cursus met de Ooievaarspas. De komende jaren willen we het aandeel Ooievaarspashouders onder cursisten vergroten naar 20%. In wijken waar veel Ooievaarspashouders wonen, gaat Trias activiteiten in de wijk organiseren om kinderen kennis te laten maken met cultuureducatie.

Niet alle kinderen die in armoede leven komen in aanmerking voor een Ooievaarspas. Trias zet zich in voor de groep die net buiten de 'Ooievaarsboot' valt. Eind 2017 is de vriendenstichting Kornuiten van Trias opgericht. Zo is het mogelijk (een specifieke groep) kinderen de kans te geven om deel te nemen aan activiteiten in de vrije tijd, zoals de lessen en de workshops tijdens vakanties. De vriendenstichting Kornuiten van Trias wordt ondersteund door donateurs en fondsen.

Kinderen met een speciale leerbehoefte

Kinderen met speciale leerbehoeften hebben een extra duwtje nodig om deel te nemen aan cultuur-educatieve activiteiten. Wij moeten op onze beurt onze werkwijze aanpassen. In het onderwijs werken we intensief samen in lange leertrajecten met het speciaal (basis)onderwijs. Hiervoor wordt het door de gemeente Rijswijk gelabelde innovatiebudget ingezet. Deze expertise in het speciaal basisonderwijs gaan we nu inzetten en verder uitbreiden om kinderen met een speciale leerbehoefte ook in de vrije tijd de juiste aandacht te geven. De komende jaren willen we de activiteiten voor deze groep (ook de schoolverlaters) flink uitbreiden. Hiervoor gaan we fondsen werven, ook de vriendenstichting Kornuiten van Trias draagt hier aan bij.

Ouderen

We brengen ouderen met elkaar in contact en bieden hen een vorm van zinvolle vrijetijdsbesteding aan, die past bij hun wensen. Talentontplooiing is van alle leeftijden. Ouderen die zich nooit in cultuureducatie hebben kunnen ontwikkelen, moeten we hierin extra stimuleren. Dat kan alleen met heel laagdrempelige activiteiten. Ouderen met beperkte financiële middelen verdienen daarbij extra aandacht, evenals de groeiende groep ouderen (60+) die eenzaam is. Dit brengen we tot stand samen met partners die de vraag van de doelgroep goed in beeld hebben, zoals Welzijn Rijswijk, Florence en Sportief Besteed. We maken dit mogelijk met extra middelen, afkomstig van fondsen of uit andere beleidsgebieden.

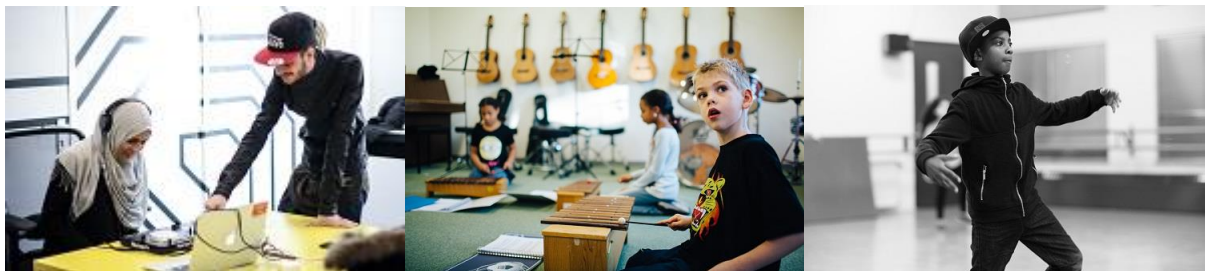

⁸ Databoek Kinderen in Tel door Verwey Jonker Instituut (2016)

Doel 2: Verankering cultuureducatie in het onderwijs

Trias werkt sinds 2010 intensief samen met het primair onderwijs in Rijswijk, doordat onze vakdocenten op de scholen les geven. Dat blijven we in de komende periode doen door het Cultuurplus programma (basisonderwijs) en Muziekmakers (speciaal basisonderwijs). Door het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit worden de volgende activiteiten toegevoegd; deskundigheidsbevordering van de leerkrachten en begeleiding bij de visieontwikkeling van scholen.

De overheid stelt zich met het programma Cultuureducatie met Kwaliteit ten doel om cultuuronderwijs een stabiele plek te geven in het curriculum van scholen en het onlosmakelijk onderdeel te laten zijn van de leerdoelen van de school. De gemeente is de opdrachtgever rond dit beleid en Trias coördineert en ondersteunt dit beleid als uitvoerende organisatie. De komende jaren zijn wij coördinator van het project Cultuureducatie met Kwaliteit⁹ in zowel Rijswijk als Leidschendam-Voorburg. De Bibliotheek aan de Vliet is partner in dit project. Samen met de basisscholen ontwikkelen we een visie op hun cultuuronderwijs en ondersteunen we de scholen bij het concreet invulling geven van die visie in de dagelijkse schoolpraktijk. Dit resulteert op de scholen in leerlijnen rond de verschillende kunstdisciplines. Hiermee sluiten we aan op de pijler 4 uit de Cultuurvisie van de gemeente. Voor Cultuureducatie met Kwaliteit reserveren wij het budget dat vanuit de gemeente Rijswijk gelabeld is voor innovatie.

Doel 3: Meer naschoolse cultuureducatie op scholen

Trias werkt vanuit de vraag van de school. In het voorjaar 2017 heeft Trias in Rijswijk de Schoolcultuurscan¹⁰ uitgevoerd. Uit dat rapport blijkt dat 70 % van de scholen geïnteresseerd is in naschoolse activiteiten. In de komende periode gaan we met deze scholen in gesprek over de aard van de gevraagde activiteiten. In 2017 vond een pilot plaats in samenwerking met twee basisscholen waarbij we korte danscursussen tegen een laag tarief aanboden. Een van beide scholen was een school voor speciaal basisonderwijs.

In samenwerking met de scholen creëren we mogelijkheden voor leerlingen om zich verder te oriënteren op cultuureducatie in de vrije tijd. Daar waar Trias binnen schooltijd actief is, wordt samen met de schoolvertegenwoordiger bepaald hoe de verbinding met vrijetijdsactiviteiten plaats kan vinden. We gaan nieuwe programma's ontwikkelen om de doorstroom van kennismaken naar oriëntatie en ontwikkeling te bevorderen. Hierbij staat het kind centraal; wat kunnen wij doen om het talent van een kind ook buiten schooltijd verder te ontwikkelen en wat heeft een kind daarbij nodig.

We starten hiermee in wijken en op scholen met relatief veel kinderen met risico op ontwikkelingsachterstanden. Daar worden in de vrije tijd korte cursussen van zes weken (tegen een laag tarief) aangeboden, zodat kinderen zich kunnen oriënteren op een kunstdiscipline. De lokale Impuls Regeling Brede Ontwikkeling in Rijswijk kan hierbij een

⁹ Cultuureducatie met Kwaliteit heeft tot doel het bevorderen van de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs door duurzame verankering van kwalitatief goede cultuureducatie in een samenwerking tussen primair onderwijs en de culturele omgeving.

¹⁰ Schoolcultuurscan Rijswijk 2018

ondersteunende rol spelen.

Kritische succesfactoren

Om onze drie doelen te bereiken, stellen we een aantal kritische succesfactoren op. We realiseren ons dat de volgende factoren van invloed zijn op ons succes.

- **Ontplooiing van het team**

Trias bereikt de missie en ambitie met haar team van kunstdocenten en ondersteuners. Onze kennis en kracht zit bij deze mensen, het is dan ook van groot belang dat we dit team blijven voeden met nieuwe kennis en inspiratie. We werken met professionele vakdocenten en geven les in groepen, waar interactie tussen de leerlingen even belangrijk is als de stimulerende rol van de docent. Onze docenten en medewerkers treden met regelmaat op in verschillende rollen, dat vraagt om wendbaarheid. Een docent moet ook producent, maker, coördinator, adviseur, visieontwikkelaar enzovoorts kunnen zijn in sommige gevallen. Trias heeft een team van kunstdocenten met een vaste aanstelling die breed inzetbaar zijn. Daarnaast maakt Trias gebruik van zzp'ers voor specifieke kunstactiviteiten. Wij organiseren 'ateliers' om ons te scholen. Werken met nieuwe groepen vraagt nieuwe competenties van het team (kennis, vaardigheden, handeling). Iedere docent en medewerker heeft recht op scholing en vorming. Bijscholing rond de cultuureducatie voor cursisten en leerlingen met speciale leerbehoeften hoort daarbij. Alle medewerkers van Trias dragen de kernwaarden uit en werken dialoog gestuurd.

- **Samenwerking met partners**

Trias is overtuigd van de kracht van samenwerking, want samen bereik je meer. We zoeken waar mogelijk de samenwerking op met het onderwijs en met culturele, sociaal-maatschappelijke en commerciële partners om zo deelnemers en publiek te bereiken uit alle lagen van de bevolking. De samenwerking begint vaak vanuit een vraagstelling. Dat kan een vraag zijn uit het culturele veld, bijvoorbeeld over het organiseren van een talentencompetitie. Daarnaast zijn er samenlevingsvraagstukken waar de verschillende partners ieder vanuit eigen kracht samenwerken om tot een oplossing te komen. Bij het onderwijs gaat het om co-creatie van Trias, bibliotheek en scholen om te komen tot verbetering van het cultuuronderwijs. De bibliotheek is partner in het meerjarige project voor het basisonderwijs Cultuureducatie met Kwaliteit. Bij samenlevingsvraagstukken als de inspanning voor mensen met een verhoogd risico op ontwikkelingsachterstanden werken wij samen met welzijns- en zorginstellingen. Daaruit ontstaan voor ons nieuwe werkvormen zoals in het project The Gap aansluitend op de cultuur van de doelgroep. In dit project werken we aan preventie en empowerment van risicogroepen.

Trias speelt met succes een coördinerende en verbindende rol in de samenwerking met culturele partners. Zo is door onze coördinatie de Rijswijk Talent Award gerealiseerd en Rijswijk Pracht Junior met partners als Rijswijks Jeugdtheater, Balletstudio Karin den Os, Just Dance Studio en het Kunstlab in samenwerking met het Rijswijks Museum.

Er is een samenwerking gestart met winkelcentrum In de Bogaard. Door middel van het aanbieden van creatieve activiteiten in het winkelgebied laat Trias kinderen laagdrempelig kennis maken met de mogelijkheden van cultuureducatie. Voor In de Bogaard levert het een creatieve invulling van de winkelbeleving op bij feestelijke gelegenheden. Wij zijn hier de aanbieder en presenteren ons als verleider.

- **Clustering in één gebouw en samenhang**

Hiermee sluiten we aan op de pijler 2 'Clustering en samenhang' uit de Cultuurvisie van de gemeente. In de komende vier jaar streeft Trias naar een nieuwe locatie in het 'Huis van de stad' op basis van ons eigen (huisvesting)programma van eisen. Huisvesting in het Huis van de Stad met Welzijn Rijswijk en Bibliotheek aan de Vliet en de gemeentelijke

organisatie zal leiden tot de ontwikkeling van gezamenlijke activiteiten en nieuwe werkwijzen. Daarnaast maken we Trias op zoveel mogelijk plekken in de stad zichtbaar, bij voorkeur in samenwerking met partners. In het nieuwe Rijswijk Buiten worden mogelijkheden onderzocht om op wijkniveau activiteiten te organiseren. In de Trias-regio zoeken wij naar bereikbaarheid en toegankelijkheid voor de leeftijd tot 23 jaar. Lespunten op andere plaatsen zijn altijd met en in afstemming met de programma's van de culturele partners.

Het Cultureel Manifest met Museum Rijswijk, Rijswijkse Schouwburg, Bibliotheek aan de Vliet en Trias wordt in 2018 verder ontwikkeld onder de noemer 'De Kracht van Rijswijk', met de toevoeging van Welzijn Rijswijk. Trias werkt aan samenhang door samen met de culturele en welzijnspartnerinstellingen De Kracht van Rijswijk te ontwikkelen. Daarnaast coördineert Trias vanaf 2019 de cultuurbrochure voor het onderwijs.

- **Ondernemerschap en marktgericht**

Wij zijn ondernemend en marktgericht. Door vraaggericht en dialoog gestuurd te werken, peilen we voortdurend welke wensen en behoeften er zijn en pakken we kansen waar we op in kunnen spelen om onze maatschappelijke waarde zichtbaar te maken. Om de missie en ambitie te realiseren zoeken wij naar nieuwe wegen die passen bij ontwikkelingen in de markt. Wij ontplooiën initiatieven om nieuwe groepen te bereiken. Wij willen onze activiteiten betaalbaar maken voor deelnemers uit alle lagen van de bevolking. Eén op de negen kinderen in Nederland leeft in armoede. Dat zijn in Rijswijk momenteel ruim 1.500 kinderen¹¹. Daarom werven wij fondsen en zoeken sponsoring om ons programma toegankelijk te maken voor mensen die het niet kunnen betalen. Wij zoeken naar kostenreductie waar dat kan en extra inkomsten waar mogelijk.

- **Certificering**

Trias is gecertificeerd overeenkomstig de landelijke kwaliteitsrichtlijnen uit 'Cultuurkeur, het Kwaliteitskader Cultuureducatie en Amateurkunst'. Dit garandeert het kwaliteitsniveau van cursussen en workshops naar klanten, samenwerkingspartners en de gemeente. Trias heeft zichzelf deze kwalificering opgelegd, omdat we streven naar continue kwaliteit. In 2019 is de volgende audit om onze certificering te behouden.

- **Digitalisering**

Trias ziet nieuwe technologische ontwikkelingen als een kans en zet deze de komende jaren in om zowel lesprogramma's als de werkwijze te ontwikkelen en te verbeteren. Nieuwe digitale ontwikkelingen dragen bij aan het effectief en efficiënt leren en met de huidige digitalisering ontstaat er een variatie aan leervormen. Trias gaat digitale middelen inzetten om de lesprogramma's te ondersteunen. Hiervoor reserveren wij het budget dat vanuit de gemeente Rijswijk gelabeld is voor innovatie en worden fondsen geworven. De virtuele wereld brengt ook nieuwe kunstvormen met zich mee, welke opgenomen worden in de activiteiten. Trias stimuleert het maken van vlogs en de zichtbaarheid op sociale media.

¹¹ Zie ook Minimascan van Stimulansz, De resultaten uit de armoedemonitor zijn begin 2018 bekend.

Analyse, nota's, onderzoek

Informatie die verder ten grondslag ligt aan deze strategische visie is:

- Analyse van het Alignment House van onze klantgegevens met behulp van Mosaic (2017)
- 'De waarde van de muziekschool. Verkenning van een wenkend perspectief', Bastiaan Vinkenburg en Hanna Marije Booij (2017)
- Cultuurvisie gemeente Rijswijk 2016-2030
- Transformatienota cultuur Gemeente Rijswijk, augustus 2017
- Kadernota jeugd en onderwijs 2017-2020 gemeente Rijswijk
- Schoolcultuurscan Rijswijk 2018
- Onderzoek Alignment House voor de Bibliotheek aan de Vliet naar behoeften inwoners Rijswijk en Leidschendam-Voorburg 2017
- Cultuurvisie Leidschendam-Voorburg 2015-2030
- Schoolcultuurscan Leidschendam-Voorburg 2016
- Het Sociaal Kompas Leidschendam-Voorburg 2017-2020

Colofon

Meer info: www.stichting-trias.nl

Trias, Centrum voor de kunsten

Cor Ruysstraat 2

2284 XL Rijswijk

Voor meer informatie:

Sigrid Verdonck, coördinator marketing en communicatie

Tel. 070-396 92 66

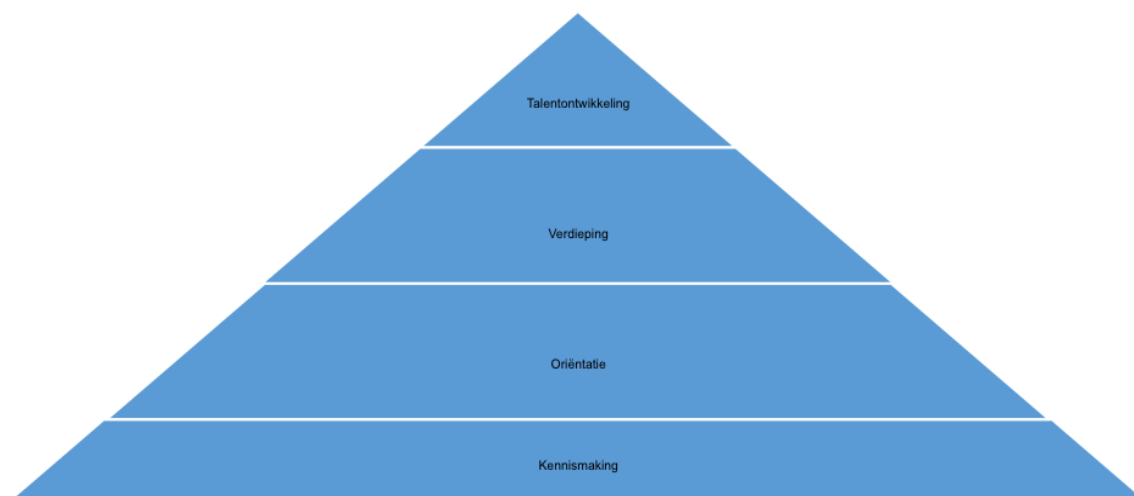

Bijlagen

Evaluatie (enquête, gesprekken, monitoring) 2017	sterk	zwak	actie
Basisscholen in Rijswijk	Samenwerking is dialoog gestuurd in het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit.	In de Schoolcultuurscan Rijswijk 2017 geven 12 scholen aan behoefte te hebben aan naschools aanbod.	Betaalbaar naschools aanbod in overleg met de scholen.
Bewoners, deskundigen	Groepslessen in muziek	Goedkoop, maar voor mensen net boven de Ooievaarspasgrens duur als je meer kinderen hebt.	Prijzen in de vrije tijd beperkt of niet verhogen. Stichting Kornuiten lesgeldfonds inzetten voor problemen.
Bewoners	Veelheid aan activiteiten	Te weinig laagdrempelige activiteiten voor ouderen en kinderen met een beperking.	Vraaggericht en met partners activiteiten voor kinderen met een beperking en ouderen organiseren.
Fonds voor Cultuurparticipatie (het Rijk)	Uitgebreide en intensieve samenwerking met basisscholen op het gebied van Cultuureducatie met Kwaliteit	Verankering; scholen zijn verantwoordelijk voor de leerlijnen en visie op cultuur.	In het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit is een verankering op de scholen een doelstelling.
Jongeren	Trias heeft lessen voor tieners: muziek en dans.	Op 19 jarige leeftijd worden de activiteiten duurder en daardoor haken er jongeren af.	Leeftijdsgrens gesubsidieerde activiteiten verhogen tot en met 22 jaar
Deelnemers vrije tijdsactiviteiten	De kwaliteit van de lessen, docenten en communicatie scoort een 8.	De toiletten in het huidige gebouw wordt door de deelnemers slecht beoordeeld.	Nieuwe huisvesting realiseren in periode 2018-2021. Lichte renovatie toiletten.
Deskundigen, bewoners, docenten	Trias is veelzijdig, eigentijds en voor iedereen.	Digitale mogelijkheden ter ondersteuning van de lessen zijn nog beperkt.	Een plan maken op dit gebied. In de nieuwe huisvesting realiseren.

Schema ontwikkeling cultuureducatie

De basis van cultuureducatie is kennismaking. Daarna komen respectievelijk de fasen van oriëntatie, ontwikkelen en talentontwikkeling. Trias richt zich op al deze fasen.

Activiteiten cultuureducatie 2018-2021

In onderstaand schema staan de voorlopige activiteiten van Trias voor komende beleidsperiode. Afhankelijk van onder andere de behoeften van klanten, vraag van partners en trends in de markt/sociaal domein/cultuureducatie, worden deze activiteiten verder uitgebreid dan wel aangevuld.

Activiteiten die niet in het schema staan:

- Begeleiding van scholen op het gebied van de ontwikkeling van de leerlijnen en cultuurvisie.
- Uitgeven van een brochure voor het onderwijs namens alle culturele partijen in Rijswijk.

kennismaking	oriëntatie	verdieping	talentontwikkeling
Lessen open dag Optredens Florence voor ouderen	Korte cursussen voor de jeugd (nieuw)Korte cursussen voor ouderen met Happy Fit en DJ Seniors, Rock Revue	(vernieuwing) Jaarcursussen -Muziek -Dans -Theater en musical -Beeldend -(nieuw) AZC kinderen doen mee in het kader van <i>Ontmoeten en verbinden</i> -(nieuw) The Gap, urban programmering voor jongeren INNOVATIEBUDGET GEMEENTE RIJSWIJK	Selectiegroep dans
Workshops In de Bogaard	(nieuw) Korte cursussen op scholen na schooltijd	(nieuw) Open podia op zondagmiddag (Huis van de Stad)	(uitbreiding en vernieuwing)Trias Talent Agency
Eenmalige lessen voor onderwijs	Cultuuronderwijs Plus in het primair onderwijs	Trias Music Fest	(nieuw) Rijswijk Talent Award INNOVATIEBUDGET

	Muziekmakers voor het SBO INNOVATIEBUDGET GEMEENTE RIJSWIJK		GEMEENTE RIJSWIJK
Muziekparade voor de onderbouw van het PO	(uitbreiding) Urban Culture voor het VMBO	(nieuw) Dansweek	(nieuw) Jamsessies voor jongeren
Kinderfeestjes	Korte cursussen Ontdekkers	(uitbreiding) Presentaties in de samenleving	
(toename) Vakantie- activiteiten	(uitbreiding en vernieuwing) Cultuureducatie met Kwaliteit INNOVATIEBUDGET GEMEENTE RIJSWIJK		
(nieuw) Zondagmiddag- activiteiten (Huis van de Stad)	(nieuw) Deskundigheidsbevor- dering leerkrachten en ICC'ers INNOVATIEBUDGET GEMEENTE RIJSWIJK		